

LA ROQUETA

ILUSTRACIÓ

MALLORQUINA

PREU: 0'30 PTS.

Sumari:

TEXTE:

Els conseis d' el rei Salamó, per Antoni M.ª Alcover.
Notes y harmonies del mar, (poesia) per Manuela de los Herreros.
M. I. Sr. don Antoni M. Alcover, per M. Rotger.
Heráldica mallorquina, per V. Furió.
Crònica ilustrada, per X.
Noves y passatemps.

GRAVATS:

Portada, per M. Sarmiento.
L' oració en el bosch, per M. Foix.

Ilustracions de Notes y harmonies del mar, per V. Llorens.

Antoni M. Alcover, (retrato).

Heráldica Mallorquina, per F.

Nòus concejals de Palma, (retratos).

CRONICA ILUSTRADA: — *Sa festa de Sant Antoni*. — *Fumant cacau*. — *Carrê de Sant Miquel*. — *Venguent de benei*. — *Rambla*. — *Anant á benei*. — *Sortint de l' iglesia de Sant Antoni*. — *Foan Goula*. — *Teatre liric*. — *Tròs de fatxada*. — *Exterior de s' edifici*.

Un assalt d' armes, historia muda.

La Roqueta

ILUSTRACIÓ MALLORQUINA

Aquesta revista sortirà dia 15 y 30 de cada més; publicarà articles, cuentos y poesies d'escriptors mallorquins y catalans, biografies de gent de cap de brot, una secció d' Heráldica mallorquina, actualitats, ilustrada amb fotograbats d'els fets que senyali, historietes, cròniques y passatemps.

Ses cubertes y demás ilustracions d'es texte serán de pintors mallorquins.

PREUS

Tres mesos de suscripció	1'75 Ptas.
Id. id. p'els suscriptors de La Almudaina .	1'50 »
Número corrent.	0'30 »
Id. atrasat	0'50 »

Redacció y Administració: Conquistador, 30

Es conseis del rei Salomó ^(I)

Aixó era un homo que li deien Toniello. No tenia mes bens coneguts que sa dona, un infantó qui mamava, es nou pams a-n es fossar y es seus brassos, que feien feina com n'hi donaven, que no era sempre; y, a forsa de treure es biaixos y de fer s' aviona, li venia tant just tan just porer menjar.

S' arribá a cansar de fer dijunis y d' anar amb sa pell de sa panxa aferrada a s' esquena, y compèn amb sa dona d' anarsen ell a-n el Rei a veure si el pendria per criat y si poria fer una mica de reconet per quant serian veis; y, mentres tant, ella ja s' enginyaria d' un vent o d' altre.

S' en va a ca' l Rei, que a les hores era Salomó, y el prengueren per criat, y prou bon servici que feia, perque era molt llevent y xaravel·lo, y tothom estava agradat d' ell.

Al cap de vint anys li entrá s' anyoransa de sa dona y de s' infant y de ca-seva, y un dia agafa 'l rei Salomó, y li diu:

—Senyor Rei, si a Vossa Real Majestat no li ha de sebre greu, m' en aniria a ca-meva, suposat de que fa vint anys que no hi som estat, y no he vista sa dona pus ni aquell infantó que vaig deixar.

—Trop qu' has pensat be, diu el Rei, encara qu' em sap greu haver de prendre un altre criat, perque no me agraden gaire ses cares noves. No res; ves a-n es Majordom, y passareu contes, y te pagaré.

Passaren contes, y ses sold:des des vint anys pujaren tres milia lliures, que cobrá aquell criat en dobles de vint en pessa.

L' homo, com les se va haver embutxacades, pensá y digué:

—¿Y jo ara m' en tENCH d' anar del Rei Salomó sense demanarli cap consei, allá ont venen de tot lo mon a demanarnhi, de tan sabut qu' es? M' en hi vaig ara meteix.

Fet y dit, s' en hi va, y diu:

—Senyor Rei, a veure si me dona un consei Vossa Real Majestat, qu' en dona tants.

—Entre la paga, diu Salomó.

—Y ¿quina paga vol?

—Mil lliures.

—¿Mil lliures? Será saladet, pero ¡venga!

—Idò, va dir Salomó, *no deixes mai ses carreres velles per ses novelles.*

En Toniello va monyir ses mil lliures, y se destira d' aquesta.

—Senyor Rei, ¡venga un altre consei!

—Entre la paga, diu Salomó.

—¿Quina ha d' esser la paga?

—Altres mil lliures.

—Idò venga, diu es criat.

—Idò veus, diu Salomó: *no te poses mai allá ont no't demanen.*

En Toniello, *dany dany*, monyí ses altres mil lliures, y enfloca aquesta altra:

—Senyor Rei, ell sa pell ja es des llop: vui un altre consei, ench qu' haja de romandre etzenet.

—Haurás de afluixar ses mil lliures qu' et queden.

—Valestaquí, diu ell, y venga s' altre consei.

Entrega ses mil lliures que li quedaven, y Salomó diu:

—Idó mira: *mai fasses res que no hi hages pensat tres vegades.*

En Toniello aquí esclamá:

—Sobre tot, ara ja m' en puch anar, y ben lleuger de bossa, y sense por de lladres. No res, Senyor Rei, qu' estiga bonet, y, si no mos tornam veure aquí baix, que mos vegem a la Gloria.

—Amèn, diu Salomó, però espera una micoya, que no vui que t' en vages mans buides. Te donaré una panada, y no l' has de xapar fins es dia que te penses tenir mes alegría.

El rei li treu sa panada, y l' homo la pren, y ja es partit de d' allá, cap a ca-seva.

(1) La me contaren el Sen Miquel Martí, *Recó*, de Manacor; Madó *Vicensa*, de Pollensa; y D.ª María Mas-caró y Reus, de Campanet.

Camina caminarás, a un entreforch des camí li surt un homo, que s'aplegá amb ell, y digué qu'havía nom Panel·lo, que venia de cobrar sa dot de sa dona, cinch centes lliures, qu'el feien anar peus alts ferm.

Troben una dressera, y en Panel·lo diu:

—¿Que no l'hem de prendre? L'han trobada no fa gaire, y avensen una cosa grossa.

En Toniello aquí s'atura, y pensá:

—¡Salomó m'ha donat de consei de que *no deix mai ses carreres veies per ses novelles*, y m'ha costat mil lliuretes, com qui no diu res! ¿y no haverme'n de servir? ¡No serà per avui!...

—Mirau, diu a-n en Panel·lo: Jo no hi vaig per sa dressera, sino p'es camí vei.

—¡Ja hu sou beneit! diu aquell. No res, si no hi veniu, ja vos esperaré a s'altre cap de sa dressera.

—¡Idó fins allá, y que Deu vos quart.

En Panel·lo sols no va respondre *Amèn*, tan bruixat anava amb sa dressera. Y de d'allá, y en Toniello p'es camí vei, *tris tras*, *tris tras*, y mira qui mira cap envant a veure si colombrava en Panel·lo que ja l'esperás a sa vorera des camí.

Al cap d'una hora troba un caminói, que li assemblá s'altre cap d'aquella dressera, però 's companyó no hi va esser.

Espera un poch a veure si hi compareixeria, y res, ni blanch ni negre.

—¡Saps que havia d'haver tengut cap denou! pensá ell.

Per treurese 's gat des sach, pren aquell caminói; des cap d'una estoneta comensa a sentir ais y gemechs ben esglaiosos y flectomies, y a la fi m'afina en Panel·lo, que s'en venia de la banda de la banda.

—¿Y que es estat això? li demana d'un tros enfora. ¿Qu'heu tengut res de nou?

—¡Ai! ¡ai! ¡ai! deya aquell, ¡som mort y camín! ¡Mal m'hagués tocat un... s'hora me teixa que he deixat es camí per sa dressera!.. ¡Afollat y *destrovit* der tota la vida!....

—Però ¿qu'es estat? deia 'n Toniello.

—¡Qu'ha d'esser estat! respón aquell. Que m'es sortit un homo amb un garrot ben esporgat; y, sense que jo li hagués demanades denoves ni dit res, ja es estat partit a bestreure'm amb aquell companatge; y m'ha donades mes garrotades que no donen a cap ase de llenyeter, y ¡ventura de ses meues cames, que son estades mes falaguieres que ses seves, y no m'ha pogut seguir! Jo vos assegur que me pegava amb sos talons per ses anques. Fins que m'ha arribat ha pegat, y no s'aturava de dir:—¡Ah gran polissó! ¡E-hi ha 's camí aquí prop, qu'el feren apos-

ta per passarhi, y m'heu de venir a trispolletjar sa meva terra y a fer camins nous per avensar unes quantes passes! ¡O el dimoni m'en durá, o jo vos he de fer fogir ses ganes de passarhi per aquesta dressera....!

—¿Vol dir era l'amo d'allò? diu en Toniello.

—¡Vaja si hu era! ¡Ja hu saben sa meva espinada y ses costelles y es clotell y ses anques....

—¿Y que vos ha enstat?

—¿Enstat? Capolat. Sobre tot, no sé com li som fuit! Es estat que Deu e-hu ha volgut y no pus! ¡Y no es estat això lo mes ferest encara!

—¿Que me deis? esclama 'n Toniello. ¿Encara vos n'han succeides d'altres de mes grosses?

—Sí, diu en Panel·lo. Figurauvos que com ja era escàpol d'aquell dimoni, abans de ses docentes passes, ¡zas! de derrera un claperot me surten dos bandetjats, y m'apunten un trabuch per-hom a-n es pits, dient: — ¡Es *dobbés* o la vida!—Jo venia de cobrar sa dot de sa dona, cinchcentes lliures, y no he tengut mes remei que escoprles per no colar la vida....

Y aquí en Panel·lo ja torná esser partit a flectomar, tirant llamps forcats y pesta cernuda y gota coral a s'hora que prengué sa dressera; però ni se decantaven es cops y fibladissa de ses costelles, espinada, anques y clotell, ni tornaven ses cinchcentes lliures...

Y en Toniello que no s'aturava de dir:

—¡Recent mil querns de cavaions de dimonis botétxos, si Salomó no 'm dona aquell consei, y jo no 'l seguesch! ¿Que sería estat d'aquesta esqueneta meva y de ses tres milia lliures? És ver que les té 'l rei Salomó; pero jo tench es conseis, y... s'esquena sana y ses costelles condretes y 's clotell en derch y s'espinada que *marxa*.

Qui no pogué *marxar*, foren ses cames d'en Panel·lo, que se cegaren, y s'hagué d'ajeure de panxa, perque ni d'esquena ni assegut ni agotzonat no poria aguantar.

En Toniello estigué una estona amb ell, y veient que no tenia res espenyat y que allò li passaria, seguí 'l seu camí, perque encara li faltaven un parei de dies per arribar a-n es seu poble.

**

Camina caminarás, li ve sa nit demunt, y afina un llumet.

S'hi acosta, y foren unes cases. S'arramba a ses portes, y toch-foch.

Il·lustració Mallorquina

—¿Qui es? Cridaren de dedins.

—¡Un pobre pelegrí, que demana posada per aquesta santa nit, diu en Toniello.

S'obrin aquelles portes, y en Toniello me troba quatre o cinch homos qu' en desxuiaven un, y ja li havían taiat es cap y ses cames, y les teníen penjades a una estaca, degotant sanch.

Y aquelles parets tot e-hu eren estaques amb caps y cames y costellams d' homos penjats, que feien feredat.

A-n en Toniello ja li sabia greu haver tocat. Ses cames li tornaven arrera, pero entrá així meteix perque considerá que encara seria pitjor fogir.

—Ave María *Porissima*, va dir.

Aquells no li tornaren resposta.

—Poreu seure o anar din sa cuina, a escaufarvos, li digué un de aquells, qui com que fos l' amo.

En Toniello s' en entrá dins sa cuina, aont també trobá ses parets plenes de cames, caps, brassos y costellams d' homos penjats.

S' asseu a un recó. Tenia es cabeis arrissats, es cor li feya *tech-tech*, tremolava com una fuia de poll, no hi veia de cap bolla.

Aquells dins un poch entren dins sa cuina, s' asseuen devora 's foch, conversa qui conversa de coses qualsevols.

A-n en Toniello li veníen unes ganes ferrestes de demanarlos claricies sobre aquells penjarois de ses parets, pero, esquiu com anava de sa passada d' En Panello, li venia a la memoria es segón consei del rei Salomó: *No te poses mai allá ont no't demanen*; y l' homo 'acopava sa boca, y deia entre sí meteix:

—¡Alerta, mosques!

Aquells arribaren a demanarli de noves y a ferli preguntes d' aquí y d' allá. Ell responia a totes, pero ¡ben alerta a allargarse gens ni a demanar res de tota aquella feristea d' allá dins!

El convidaren a sopar, y fins y tot li donaren un llensol per anar a jeure a-n es sostre.

Lo endemá s' aixeca, torna 's llensol, el conviden a berenar, y aquells xerra qui xerra; pero ell ¡ben alerta a demanar res de aquella partida de caps, cames, brassos y costellams penjats; y no es que no n'hi venguessen ganes; però 's consei del rei Salomó no li deixava obrir sa boca per fer cap pregunta.

Com va haver berenat, que se despedia de l' amo y li donava les gracies d' haverlo deixat romandre, l' amo se posa sa ma a sa

butxaca, se treu un quern de dobles de vint, y li diu, molt aixut:

—Jau això, y no m'ho refueu. Coranta anys fa que som aquí, y molts en son passats d' homos, pero cap com vos. Com vaig entrar a amo d' aquesta casa, passava gent per aquí, y a tothom, via de donar sa patent de tot quant veien a-n aquesta casa, fins que vaig fer sa promesa de desxuiar qualsevol que s' en vengués a aficarse en ses meves coses, sense demanarlehi. En vengué un, s' hi aficá, y desxuiat tot d' una, y escorterat, y es corters penjats a una estaca. S' en entrega un altre, y tot d' una ja va esser a preguntar:—¿Y que es això? ¿Com es que hu teniu aquí?—Ara t' ho direm, diguerem noltros; y dins mitja hora ja va esser trossos fets y penjats a-n es costat d' aquells altres. De llavò ensá tots es qui s' aturaren, volgueren sebre qu' eren aquests caps, brassos, cames y costellams, y tots los desxuiárem, y penjats los tenim a-n aquestes parets. Si vos fósseu estat tan demanador com ells, a l' hora d' ara estariau així com ells están. Com heu callat y mirat y no vos sou posat allá on no vos demanaven, per això sortiu d' aquí dins sencer y escápol, y vos don aquest quern de dobles de vint per passar es camí que vos manca, y, si no vos bastan, digauho, y vos ne daré mes.

En Toniello estava amb sos cabeis drets sentint y veent alló, y, per por de no esserhi de més, se posa ses dobles de vint dins sa butxaca, y, demostrantse molt agrait, tocá 'l corn, y de d' allá.

—¡Re cent mil milions de sanaies de nius verts! deia ell, fentse enfora d' aquella casa. ¡De bones me som escapat! ¡Ves si jo bat boca per demanar res, tantes ganes com m' en veníen! ¡Ai si no es p' es consei del rei Salomó! ¡A les hores estaria desxuiat, escortarat y penjats es meus bocins a-n aquelles parets! ¡Beneída una y mil vegades s' hora que vaig demanar aquells conseis! ¡Mil lliures me costá cada un; pero sa vida val molt mes que tots es diners del mon, y aquells conseis ja la m' han salvada dues vegades! ¡Alerta, idò, a *desoblidarlos* gens mai, que hi va sa pell des dies feners y..... des diumenges.

Y l' homo prengué aquest cap de fil, y vos assegurat qu' en debadá a voler, rebotint de aviat que s' en anava per esser prest a ca-seva; y s' ansia que tenia, que sa dona y s' infant no fossen morts.

Atravessant un poble, veu un homo que venia escopetes y n' hi compra una per

un cas de casos que l'investissen o hagués d'investir, y mes amb so quern de dobles de vint que duia.

Carregat amb s' escopetota, arriba, fosca negre, a-n es seu poble, y s' en va tot dret a ca-seva. Troba tancat; mira p'es forat de sa clau, y veu sa seva dona, qui sopava amb un capellá. Tot d'una li vengué s' idea dolenta, y anava a alsar ses barres a s'escopeta y des- perar a tot dos.

Com ja apuntava, sent una ponyida dins es seu cor, que li diu:

—¿Y ara que vas a fer? ¿assetsuaixí des- pararíes? ¿No 't doná Salomó de consei que, *abans de fer una cosa, e-hi has de pensar tres vegades?*... Me convé entrar, y veure primer que es això, y sempre som a temps a des- parar si es joch juga brut.

Abaixa ses barres a s'escopeta, la se pen- ja a s'espata, y *toch-toch* a ses portes.

Sa dona li obri, y, com el me veu, el se mira fit a fit de dalt abaix.

El coneix, pega crit y s'aferra per ell, plorant y dient a-n aquell ca- pella:

—¡Fill meu, això es ton pare! Aple- gali mans!

En Toniello romangué com a de pedra; no sabia que li passava.

—¡Això es aquell infant qu' em dei- xares! li diu sa dona. Deu m' ha assis- tida, l' he pogut sostenir a ses escoles, ha preses ses derreres Ordes, y demá diu Missa Nova.

Aquí s'abrassaren tots tres, plorant d'alegría; pero 's qui plorava mes, era en Toniello, beneïnt s'hora que dema- ná 's tres conseis a-n el rei Salomó, y dant per ben gastades ses tres milia lliures que li costaren, y contá a sa dona y a-n es seu fii tot lo que li havia succeït.

Lo endemá 's seu fii digué Missa Nova. Com acabaven de dinar, se treu aquella panada que Salomó li havia donada per que l'enetás es dia que tengués mes alegría.

—Es avui, digué, que mos toca xaparla. Ja no en tendré cap pus d' ale- gría com aquesta, ni d' un bon tros!

Xapa sa panada, y ¿que m'en di- reu? Ell dedins e-hi hagué ses tres milia lliures que havia pagades des tres conseis del rei Salomó.

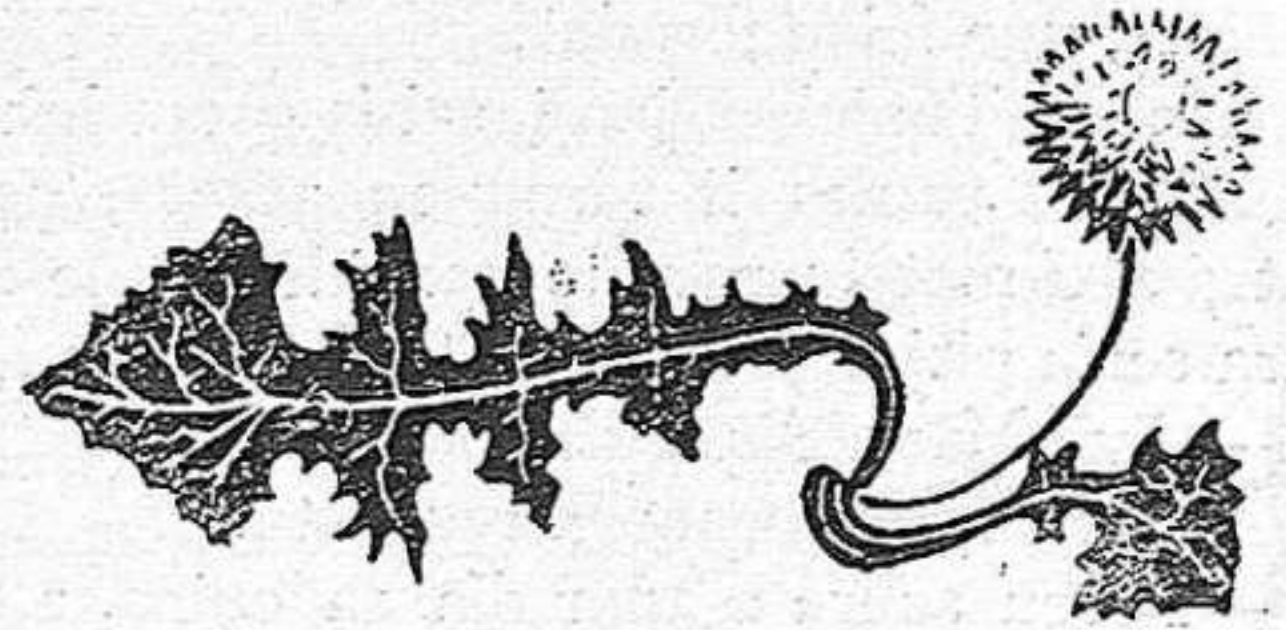
Tant en Toniello, com sa dona, com es seu fii, se pensaven perdre 's coneixement amb tanta d' alegría com tenien, y no s'aturaven de donar

gracies a Deu amb tota sa seva ánima, y així visqueren fins..... que se moriren.

Y, qui no hu creu, que hu vaja a cercar.

ANTONI M.ª ALCOVER, Pre.

19 de Jener de 1902.

«L' ORACIÓ EN EL BOSCH»

(Dibuix de M. Foix.)

Notas y harmonies del mar.

Presas de LA VOIX DE LA VAGUE, article publicat per S. A. I. y R. Lluís Salvador Arxiduch d' Austria, en el FIGARO de 12 Septembre de 1901.

Si emb los sòmnis gosau del poeta;
si voléu tal com éll somniar;
si entenêu las rondayas qu' ell conta;
las historias tan cèrtas que sab;
si sentiú qu' en el còr vos arriban
y ferit, emb més forsa vos bat:
si escoltau y veis bé aquestas còsas
qu' ells perceben y miran passar,
dins l' oratje que corre d' apressa,
dins la bòira qu' els aires desfan:
si com éll teniu forsas per rompre
las cadenas del pès material
y dexar l' esperit sensa travas
per dins l' ample infinit de l' espay,
descubrint misteriosas essencias
qu' e's sentits cercarían en và:
acudiu de la mar á la vòra;
recullits en silenci escoltau;
sentirêu lo que diuen las onas,
entendrêu lo que conta la mar.

**

Tranquila la mar repòsa
fent an el cel de miray;
dins una atmòsfera teba
s' axecan remors suaus,
com á sospirs que s' eczhalan
d' esperits anemorats.

Pajellidas aferradas
á las ròcas y penyals,
dins la conxa se remòuen,
surten y axecan el cap,
cercant del sòl la besada
per la voréra ran-ràn.

Las entranyas de las penyas,
roèga, roègarás,
tant com créxen enfondexen
faners els dàtils de mar:
y allà dins sempre á las foscas,
«etèrna presó se fan,»
com si contents estiguessen
de viure sempre enterrats,
perqu' es renòu de la vida
d' aquest mon els espantás.

Ran de l' aigo se desplegan
las ortigas de la mar,
y damunt élla s' esténan,
s' engronsan, vénen y van.

Cuant baxa y en sech las dexa,
s' arreplegan aviat;
s' enredonexen, s' estufan
y s' enfonsan cap avall.

Allà, dins el fons, parexen
uys que vos miran brillants:
fins qu' altre pic l' aigo puja,
damunt ella van pujant,
yjà nédan, já' s capfican,
jà retornan á surar.

En el mar y en la ribéra
tot es vida, tot es pau.

De pronte vé una bufada
una bufada d' embat,
y las onas se conmòuen
y remoretjan bàx-bàx.

Aquell moviment aumenta,
redoble per un instant:
las verdas herbas marinas,
remogudes per l' embat,
còm á llargas cabayeras,
s' enrevòltan p' els penyals;
ó damunt l' aigo s' escampan,
còm si 's volguessen rentar
dins la blanca sabonera
de las onas qu' es desfan.

Prést passa maror moguda
per una ratxa d' embat,
y la mar tan mudadissa
tranquila torna quedar.

* *

May la mar dins lo seu llit
descansa tan sossegada,
còm á las horas d' eubada
àntes qu' el sòl haja aixit.

Inmòvil, sensa renòu,
diriau que no té vida:
es apariencia, mentida,
aquell «pit del mon» se mòu.

Emb majestuós alenar,
emb calma dolça y peusada,
puja, y baxa altre vegada,
y altre pic torna pujar.

Dorm... fins que venga l' ardor
y l' embat del novell día...
Qui sab? tal volta somnia,
y es lo séu somni d' amor.

Prést el sòl desde llevant
emb vius rayos resplendeix,

y la mar se desxondeix
«y s' anima llembretjant.»

Jà se mou fresch oratjol,
jà las onas juguetetjan;
xep a xep emb éll festetjan
fent amorós cantussòl.

Y renouéras se fan
y se tornan revoltosas;
y entre randas espumosas,
jà se forman já 's desfán.

Còm que las vejan ballar,
còm que canten, còm que rigan,
y còm que lòcas estigan
de tant de riure y folgar.

Y prenen mes investida,
y sempre son goitj aumenta
y la mar par que rebenta
replena de tanta vida.

Passa el temps y fa mudar
totas las còsas que son:
tot cuant veim dins aquest mon
torna vey, ménos la mar.

Un día la fä enfosquir
la tempestat tenebrosa;
l' ondemà blava y hermosa
més clara torna lluir,

y en moviment ó 'n quietut,
damunt l' aigo platetjada,
trobau l' imatge estampada
de l' etèrna juventut.

Tot cansa ménos la mar;
passa un 'hòra, y un' altr' hòra;
y emb gust á la séua vòra
podeu veure y escoltar.

Que may está lo mateix;
jà en calma, já combatuda,
à cada moment trasmuda
y à cada moment reneix.

Els tòns més vius y brillants
emb ella veis resplandir,
d' esmeralda, de safir,
de nâcar y de diamants.

Mòstra dins son esplendor,
miray de plata bronyda,
riquesa de llum, de vida,
de moviment, de color;

Il·lustració Mallorquina

y mudant arrêu, arrêu,
emb s' investida que dona,
té una forma per cad' ona,
per cad' ona, té una vèu.

Una jaméga penosa:
l' altre emb dols alé respira:
aquesta par que suspira;
aquella canta amorosa;

y fan sentir dins el còr
nòtas suaus y furtivas;
harmonías fujitivas
de remòtas harpas d' or....

Cuant l' hòra baixa s' acòsta
els embats descompereixen,
y las onas s' esmorteixen,
en la playa y en la costa.

El cèl comensa á enfosquir
jà la vista poch alcanza....
La mar en dolsa bonansa
se prepara per dormir.

* *

Si en días de calma la mar remoretja,
bé crida emb véu ronca, quant ve 'l temporal.
Jà 's mòu la ventada; já corren d' apressa
niguls que s' encalsan, damunt el cèl blau.

Aumenta la fosca; endins l' atravessan
clarors qu' enlluernan y vergas de llamp:
y s' ònen confusas, remors llunyedanas,
còm ècos de guerra d' estòls de gegants:
bramuls que s' acòstan; jaméchs que s' aufegan
y fòrtas, rabiósas, lladradas de cans;
y tòchs, còm si tèrra y cèl s' atupassen:
croxits, que faría, si 'l mon s' esfondrás:
y siulos qu' axordan, y ràtxas que passen,
y tròns que retrònan, rodant dins l' espay.

En mitx del' estruendo, qu' el còr escarrufa,
emb vèu poderosa. refibla el mestràl:
la mar s' alboròta, las onas axeca,
montanyas d' espuma; escampa bramant,
y els ècos terribles, qu' el còr esglayavan
aumenta, redobla, la vèu de la mar.

De pronte el sòl brilla; el cèl se netetja;
se pèrden els ècos del fort temporal:
se fonen las boiras; se mor la ventada;
renéix el silenci; retorna la pau:
las onas s' aplacan, y en calma ditxosa
el mar par que jèga, retut y cansat.

* *

També 'l mar emb vèu forta bramula
en las còstas de penya tayada,
que dexaren croxida y minada,
investidas del temps borrascós:

emb las aigos d' ivèrn primarencàs,
grans penyals redolaren despresos,
damunt llits ara jèuen estesos,
d' una arjila d' un roitj sanguinós.

Y la mar els empeny y els assòta;
s' enfureix y s' encén y s' esbrava,
y l' arjila vermeya descava,
y l' escampa, y se tiny d' aquell fanch,
y s' hi bolca, y el fon, y s' hi mescla,
còm á fiera cruèl y seuvatje,
que sodolla de mort y carnatje,
de la tèrra s' abeura en la sanch.

Els penyals, descarnats y senrosos,
cadavèrichs fantasmas parexen,
qu' emb sudari funest se cubrexen,
per no veure aquell cuadro d' horror:
y de pronte croxint se desprenen,
cuant los falta el descans de la tèrra;
«aumentant emb estruendo qu' atèrra
de la mar la faresta remor».....

.

Passarán las furiosas borrascas;
aquells blòchs, formarán la ribera;
y vendrà la gentil primavera,
flors novellas tornant escampar.

Y si allà, de l' oratje d' en terra
no 'ls arriba la fresca alenada,
dels embats la tendrà, animada
emb lo dols xep-á xep de la mar.

* *

Ahi hà també còvas fondas,
recondits amagatais,
de la mar místichs refujis
que li donan calma y pau,
còm si allà dins retirada,
consirosa meditás,
dins la fosca y el misteri,
lluny del mon y del séu báf.

L' entrada d' aquellas còvas,
pod ser vos fa recordar,
las historias de las fadas
y bruxas d' un temps passat;
d' enganadoras sirénas,
y d' escarrifosos drachs.

Defòra, ròcas negrencas
de fòrtas muradas fan:
«els corps marins que s' hi pòsan
semblan damunt els penyals,
centinel-las sileciosos,
de bastiöns avansats;
y las gavinas voltetjan
en torn de los cims més alts,
qu' emb las séuas alas tòcan
falcons que passen volant.»

Cuant la mar va alborotada
no penseu poder' hi entrar;

teniu pronta la barqueta
emb los rêms apareyats;
esperau la calma xitxa
preniu coratje, y envant.

No hi ha pór, no hi ha fantasmas,
no hi ha siréνας ni drachs;
tot lo més si qualche fòca
ahi ha establít lo séu jàs;
y cuant vos veu assustada
s' allunya nadant, nadant,...

Damunt las parets homidas
ahi transita qualche cranch;
y de la bòveda penjan
els degotissos, formats
per aigos de la montanya,
que van â poch, poch, filtrant;
y cauen en gotas gròssas,
fent vibracions de crestay:
únich renòu qu' el silènci
altéra d' en tant, en tant.

A vegadas també ahi sentan
còm un ronco acompassat;
es la mar qu' allá respira
emb fatigós alenar.

Qui sab? tal volta penosa
recorda els seus desbarats:
las riquesas qu' ha engolidas
y las vidas qu' ha eufegat.

Per això trista jaméga

emb fatigós alenar,
y ressònan dins la còva,
y se perden llunyedans,
els séus jamechs foschs y fondos,
còm una vèu sepulcral.

Venturós qui té per patria
tèrra banyada p' el mar,
y sént la vèu de las onas,
y lo que li contan sab.

Venturosa ànima pura,
qu' en aquest mon desdítzat,
de la mar pren bon eczemple
per fersê del Cèl miray.

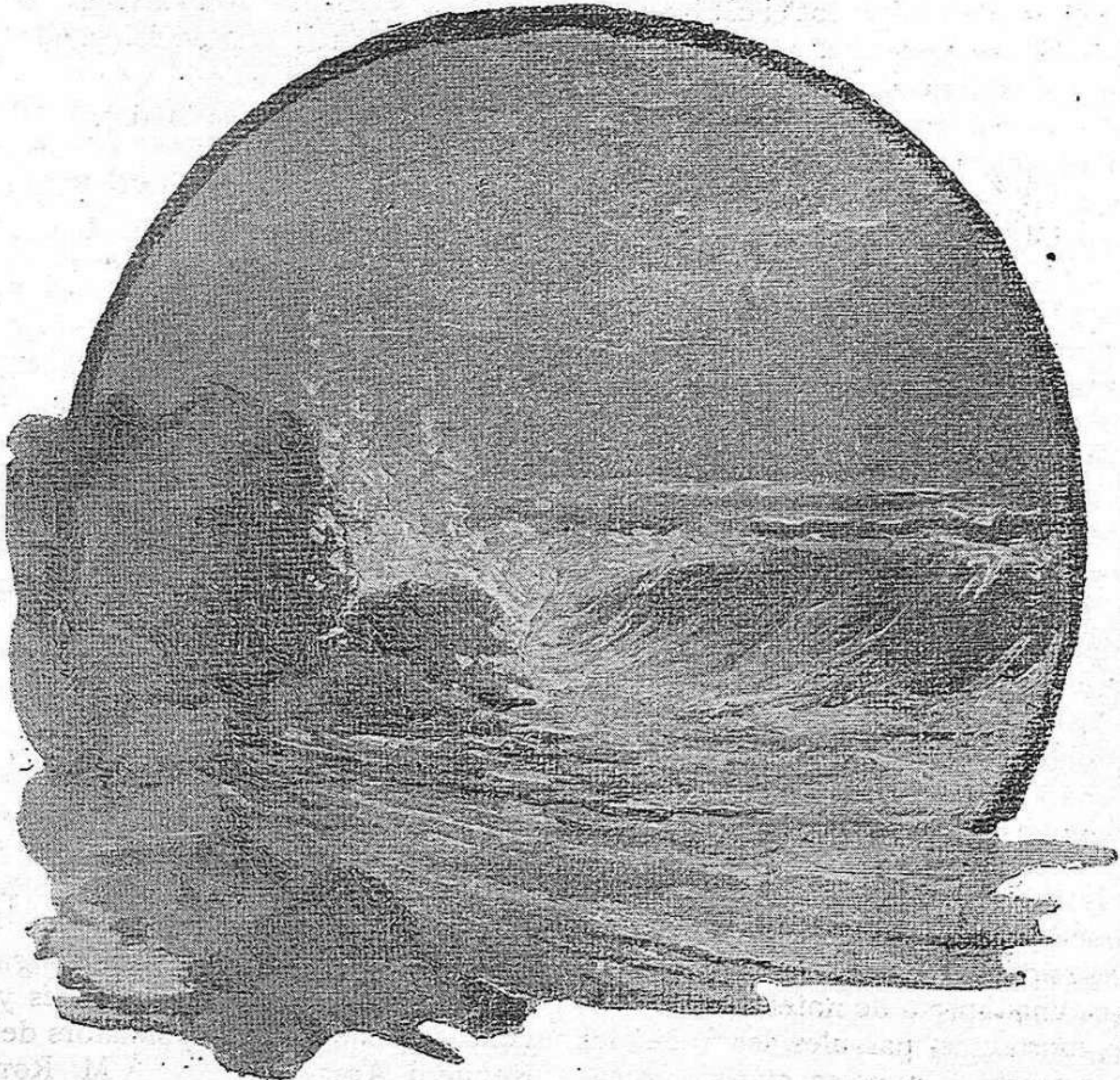
Venturós qui de la vida,
vensudas las tempestats,
á la vòra del sepulcre
tròba redòs y descans,
còm en la plaja arenosa
tranquila se dorm la mar.

Y sensa fondas borrascas,
ni remordiments amarchs;
en el Cèl s' uyada ficsa,
espéra dolsos embats,
per emprendre son viatge
amunt! á l' eternitat!

MANUELA DE LOS HERREROS,

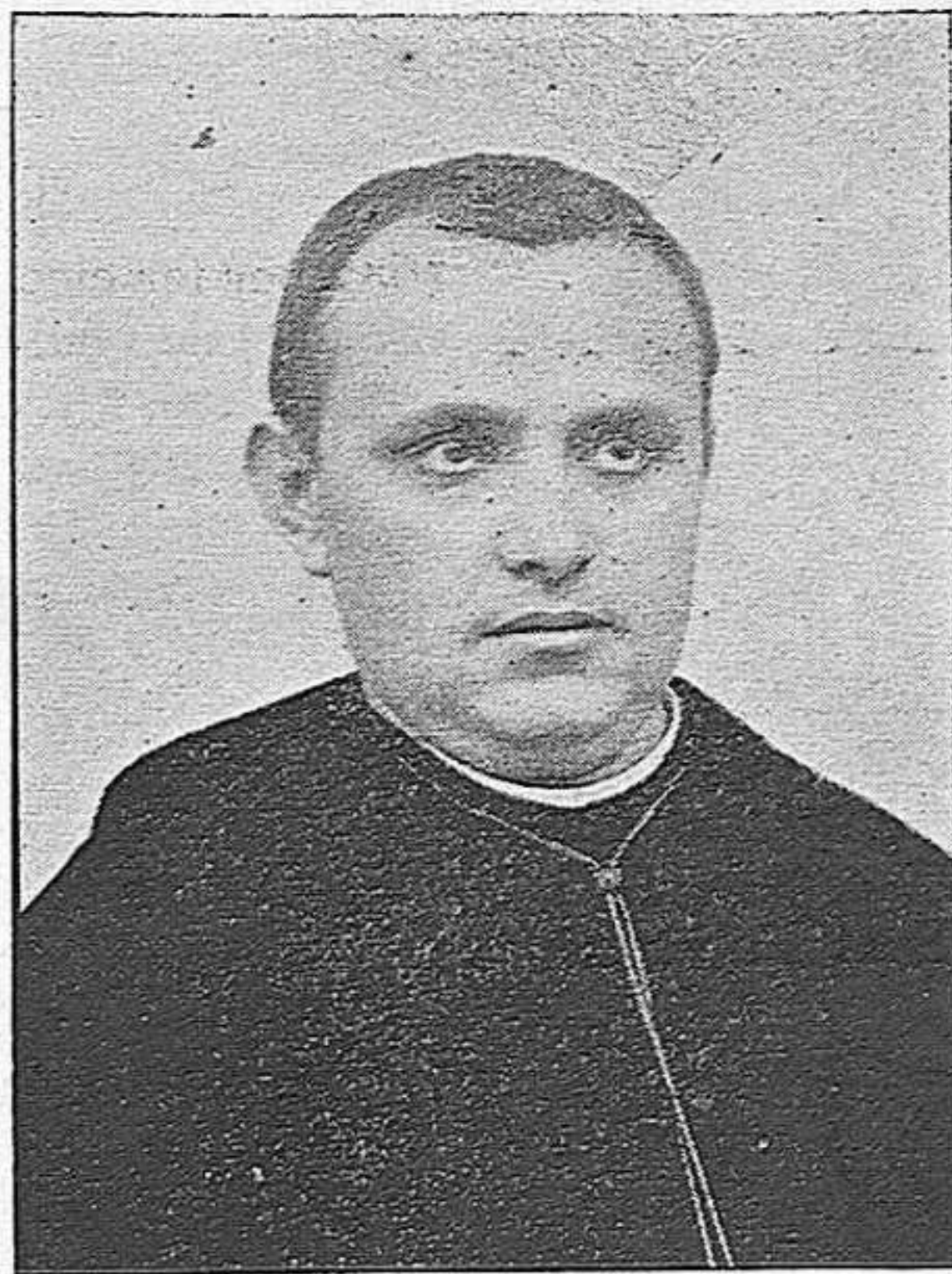
VIUDA DE BONET

Pama 1 Janer de 1902.

M. I. Sr. Dr. D. Antoni M.ª Alcover

ACABAVA de prendre el Batxiller á l' Institut Balear quant vaig entrar al Seminari per comensar la carrera eclesiástica. Allá vaig trobar nous companys per mi desconeguts; entre ells n' hi havia un de la meua edat, de caràcter alegre, a-ne qui els demés tractavan ab certa consideració y davan proves d'estimar. Era la figura que més resaltava dins la *classe* de perfecció de llatí. Encara que el seu vestir era d'estudiant de la pagesia, era estat á Roma y això dava més importància á la que ja tenia com alumno de més aprofitat talent. Aquell estudiant era n' Antoni M.ª Alcover. Nat á Manacor l' any xexanta dos passá els seus primers anys á la possessió de Santa Cirga qu' habitavan els seus pares. A Manacor aprengué les primeres lletres y el llatí, y mentres estudiava se dedicá també á la pintura, per la qual tenia disposició, com ho demostrá més tart baix de la direcció de don Juan Mestre. En el Seminari se distingí per la seua aplicació y per el seu talent. Un caràcter particular deixá entreveure ja desd' els primers anys dels seus estudis á Palma; no se contentá en donar bon conte a-n els seus mestres, les seues aspiracions eran més amples y elevades; ell volia ésser escriptor, somiava ésser autor d' obres literaries; y es de veure com feya ensays, y escrivia *cuartilles* y les cosia en forma de llibres, qu' avuy guarda com un recort d' aquella edat, y formava amb altres atlots academies y escrivia forsa de cartes a-n els amichs els temps de vacances. Prompte se posá en relacions literaries ab tots els principals mestres de les lletres de Mallorca, mereixent la predilecció de D. Tomás Fortesa, qui se constituí el seu mestre. Sempre n' Alcover estimá el mallorquí, les seus poesies, la seua prosa están sempre escrites en la llengua materna. En les seues excursions per l' Illa duya sempre dins la butxaca una llibreta de notes, y sens descuidarse, escrivia les paraules, les frases, les gloses que sentia. D' aqueixa manera prepa-

rat, pogué l' any 1881 guanyar l' *accèssit* de Poesia lírica oferit en el certamen de Fires y Festes, y ferse seu el premi oferit per el semanari *L' Ignorancia*. L' any 1882 guanyá també el premi qu' oferí el mateix semanari, per la *mostra de Diccioniari mallorquí* que presentá. Quant l' any 1886 s'ordená de Prevere era ja per tot Mallorca conegut y apreciat el nom de n' Antoni M.ª Alcover, com a literat y sobre tot com a conrador de la llengua patria. Ordenat de sacerdot s' en torná á viure a Manacor, servint á la seua parroquia com a Vicari, fins que l' excelentíssim senyor bisbe Cervera el nombrá catedràtic d' Historia eclesiástica del Seminari l' any 1886, cátedra que amb les seues explicacions posá a gran altura, emprenent el trabay d' escriure una Historia per usar el seus alumnes, obra que les ocupacions no li han permés seguir. L' any 1895 va ésser nombrat professor de Llochs teològichs. Els estudis elgesiástichs no li eran obstacle per seguir y perfeccionar els seus

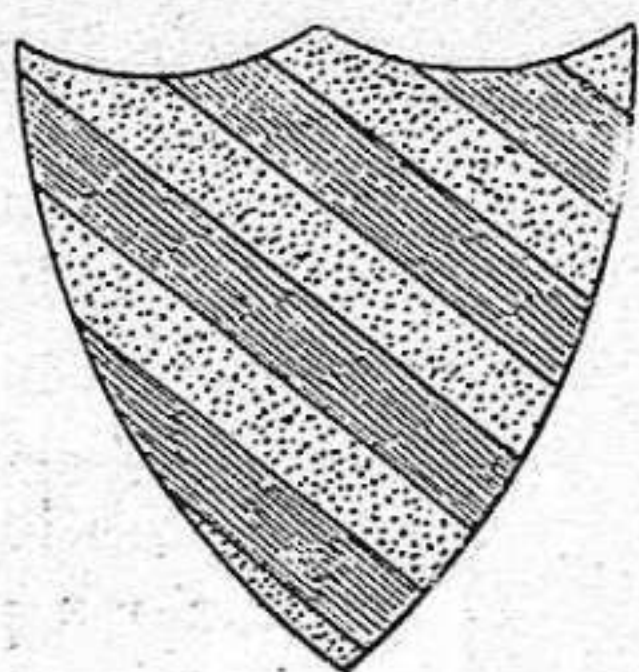
trabayos literaris, dels quals son prova les *Rundayes* que tanta popularitat han obtinguda. Llecenciat en Sagrada Teologia y en Dret Canònic meresqué del Ilm. Sr. Bisbe Campins el nombrament de Provisor y Vicari General de la Diòcesis que li doná l' any 1898 tot d' una d' haver pres possessor del seu bisbat. Mossen Alcover en tota la seua vida ha sabut conservar l' estimació de tota Mallorca, per el seu caràcter bondados, per la seua prudent energia, per sa recta conciencia y per la franquesa amb que tracta tot' hom.

Tal es la fesomia del sacerdot exemp'ar, del eminent sabi, del antich y coral amich: tal es el *retrato* del M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover y Sureda, del qui ha sabut organisar ab la seua assombrosa activitat *L' Obra del Diccioniari de la Llengua Catalana*, obra benehida per els bisbes y acceptada y alabada per e's pobladors del antich Reyne d' Aragó.

M. ROTGER.

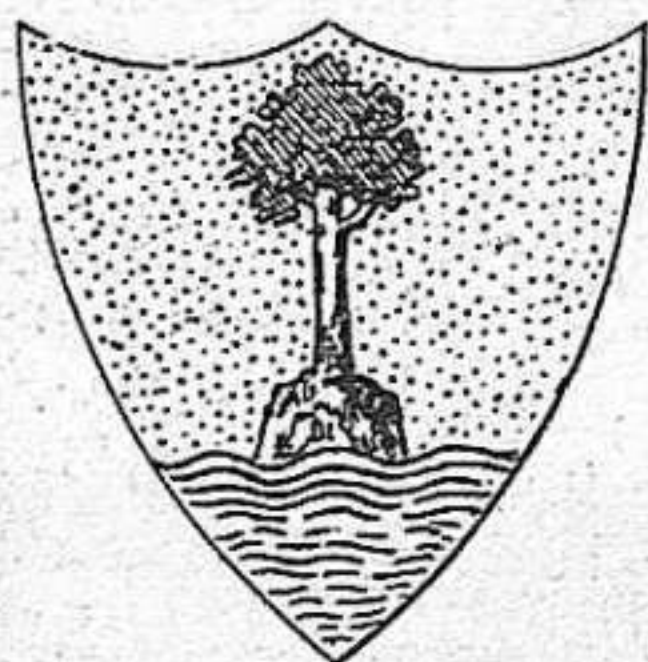
Noms, armes y noticias de ses families de Mallorca

Agramunt.—Llinatge provat en las Ordres Militars del Temple y de San Joan de Malta. Armes: *sobre camp d' or quatre bandes verdes.* Se troben en la capella de la Corona y en el claustre de Sant Francesch.

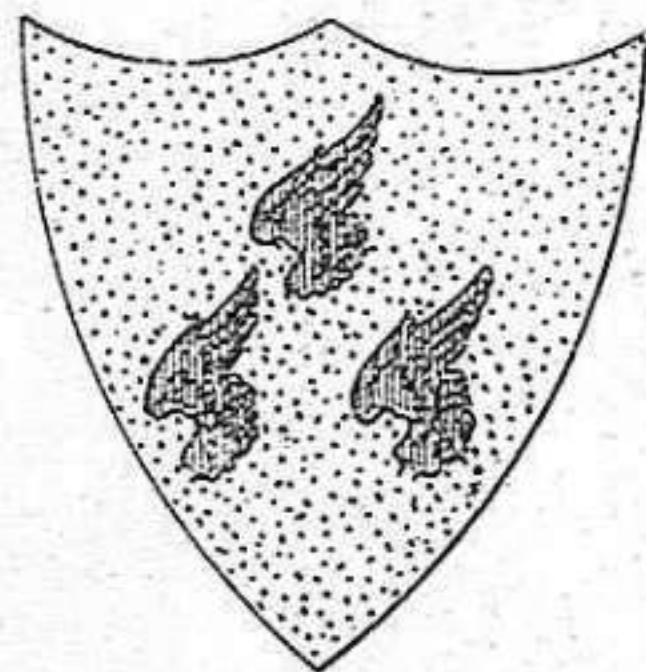

Aguiló.—L' antiga familia d' aquest nom estingida, y provada en la Ordre Militar del Temple. Armes: *sobre camp d' or una aguila negra esplayada.* Se troben en el clau de la bòveda de Sant Bernadí vell a Sant Francesch.

Albertí.—Llinatge molt estés a Mallorca. La familia principal d' ella ja estingida, té

el nom representat p' el bras de cavallers en la convocatoria de 4 de Septiembre de 1642 per fer elecció de Misatger de la Universidad de Mallorca en las corts de Monçó. Armes: *sobre camp d' or un fleix damunt una montanya sortint de las onas de la mar.* Se troben en las cases de dita familia en el carrer de Sant Francesch.

Alemaný.—Llinatge molt estés a Mallorca. La familia principal, en la que se ha estingida la successió de mascle, té el nom provat en las Ordres Militars de Santiago y de Sant Joan de Malta, y en la Confrería de Sant Jordi d' els cavallers. Armes: *sobre camp d' or tres ales rotjes posades una, dues.*

Alomar.—Armes: *sobre camp d' or una ala rotja. En la punta del escut les onas de la mar.*

Nous concejals de s' Ajuntament de Palma

Gabriel Fuster
(Lliberal)

Joseph Piña Miró
(Lliberal)

Pere Parera
(Republicà)

Jaume Font y Monteros
(Lliberal)

Joseph de Muntaner
(Independent)

Tomás Muntaner
(Independent)

Antoni Rosselló y Gómez
(Lliberal)

Pere Canet
(Independent)

Crònica ilustrada

LA FESTA DE SANT ANTONI

QUANT sortiu an es carrê tot d'una coneixeu qu' es Sant Antoni. Es s'aire qu' heu dú amb perfums de cacau qu' els

Anant a beneí. - Carrê de Sant Miquel

no tengan mal any ni cap soscaire.

Temps enrera, quant sa festa encara no havia decaigut, molt de jovent, montant cavalls adornats amb flocs y cabayera rissada, desfilava p' els carrês de Sant Miquel, Oms y Rambla, duquent demunt sa má una gran ensaymada, enveja de s' atlotèa y despertant a ses criades y modistilles de poca volada, mil tentacions, no solament gastronòmiques sino també altres en ses que prenía part es cô, una víscera de ses que més desgracies han duit a s' humanitat. Y no era de menos, *mis hombres* eren els reys aquell matí; la Rambla, costa de sa Pols, carrês de Sant Miquel y d' els Oms era terra conquistada.

Sa gent d' avuy en día ja no heu prentant fort y vá tranquilament a passetjà per la Rambla mirant voltá es cotxos y carretons.

Es capellá devant s' iglesia de Sant

atlots fumen en pipes de terra.

Com totes ses festes populars sa festa de Sant Antoni d'enguany ha estat molt poc animada.

Fa llástima veure com van agonisant ses festes més típiques de sa nostra terra, sens dupla per ses aficions a tot lo de fora, a lo estrany, sens considerar sa tendresa de lo que deixam perdre.

Es carrê de Sant Miquel, tal día com es de Sant Antoni no se veu lliure de carretons, cotxos y cavalls amb y sensa montura.

Es cotxès, carretès y carrilès duen a bencir ses bísties perque

Venguent de beneí. - Rambla

Il·lustració Mallorquina

Antoni beneeix totes ses bisties qui passen mentres dins sa grossa palan-gana van caiguent amb renou alegre ses llimosnes.

Això sí, qualque vegada sa casuali-tad demostra veritats com un temple, y es que qu' as temps de beneir qual-que bistia atravessen també jovensans engaumits a cassa de conquestes, qui també cauen baix de s' aigo de s' as-persió, que los confon amb saviesa admirable amb els animals de tiro y vertaderament qualq' un d'ells faria bona sa rassa d' els qui son conduits a beneir.

S' iglesia de Sant Antoni sita an el carrê de Sant Miquel, sa veu també molt visitada com pot darse compta el lector amb s' instantánea que acompa-nya aquest número.

**

JOAN GOULA

El mestre Joan Goula veritable-ment es un gran mestre y además, a Mallorca es considerat com una re-putació.

Al anunciarse el séu nom per dirigir ses òperes d' el teatro Líric fou una garantia: que de segú sentirán els séus efectes els empresaris perque es públic vent el séu nom an el

cartell no ha duptat de que anirá a veure un vertadê espec-tacle.

Devès l'any setan-te en Goula es criá a Mallorca una gran popularitat. Ell va nodrir l' Orfeó re-publicá; degut an els séus afanys varen formarse alguns can-tants notables y en-cara se recorda amb fruició el día en que en Goula va dû an el Principal els co-ristes del Orfeó que prengueren part a s' òpera *Guillermo Tell*.

Aquella nit es re-cordada per tots els qui asistiren a sa re-presentacio, amb gran entusiasme.

En Goula es una

Anant a benei.— Carrê de Sant Miquel.

Inst. d'en M. Muntaner.

S' iglesia de Sant Antoni.

garantia p' els vertaders amants d'el art. El seu nom ha traspasat ses fronteres y en totes parts ha obtingut bona rebuda. Els seus mèrits son coneguts de tots y sa seua fama es el millor pregoner d'ells.

Es una idolatria, un gros respecte lo qu' han sentit sempre 'ls portuguesos pe'l mestre catalá, quant aquest de tart en tart ha dirigit en el teatro de San Carlos de Lisboa alguna temporada d'ópera ò una serie de concerts.

TEATRE LÍRIC

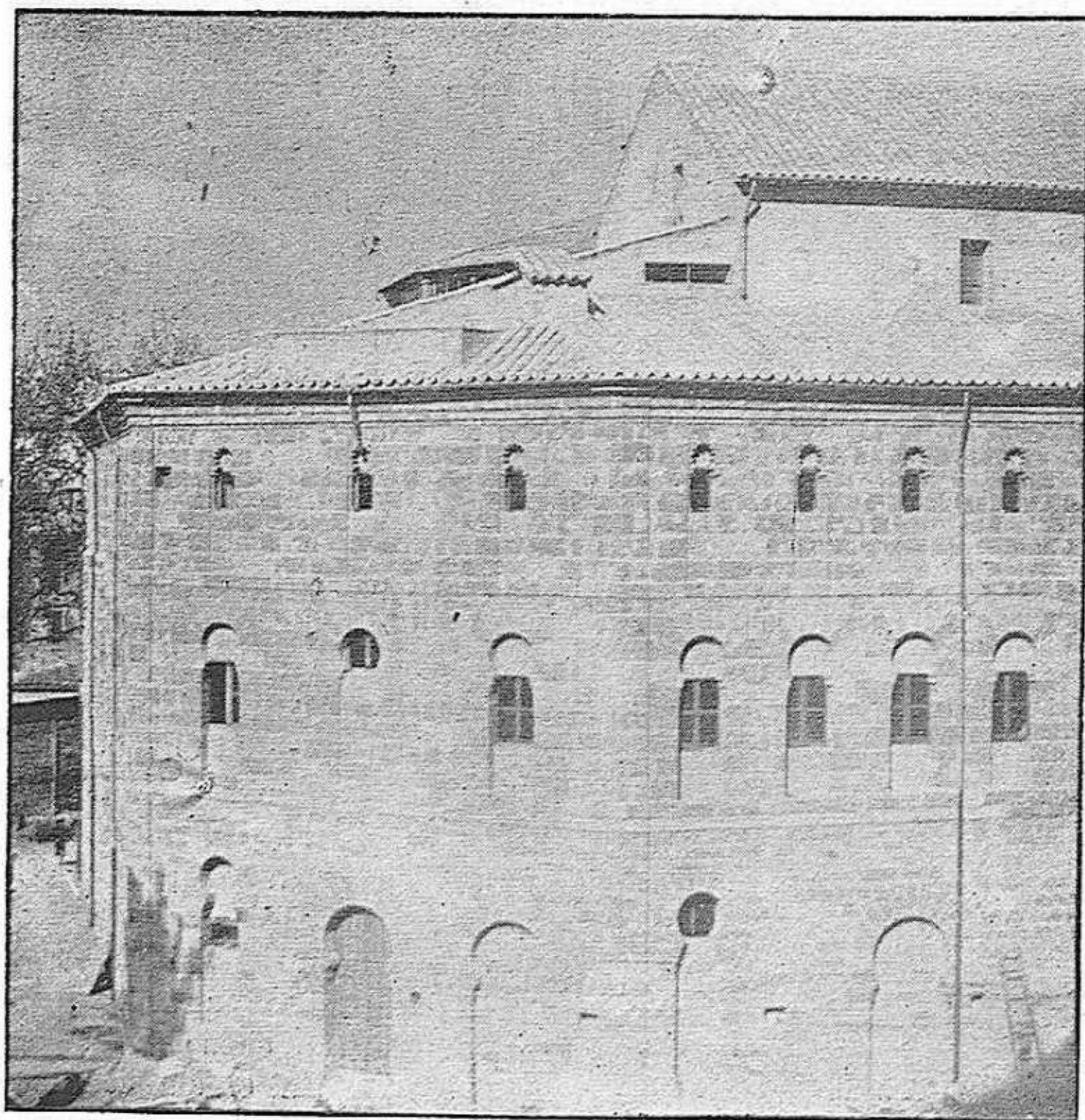
Per dissapte, dia primê de Febrer s'ha anunciat s'inauguració d'el Teatre Líric amb *La Bohème*.

Promet esser un aconteixement, pues segons diuen, están presses totes ses localitats.

Com era es nostre dessig no podêm donâ an es lectors totes ses vistes d'es nòu teatre que feiam comptes fê. Avuy solament publicam sa vista exterior

D. Joan Goula.

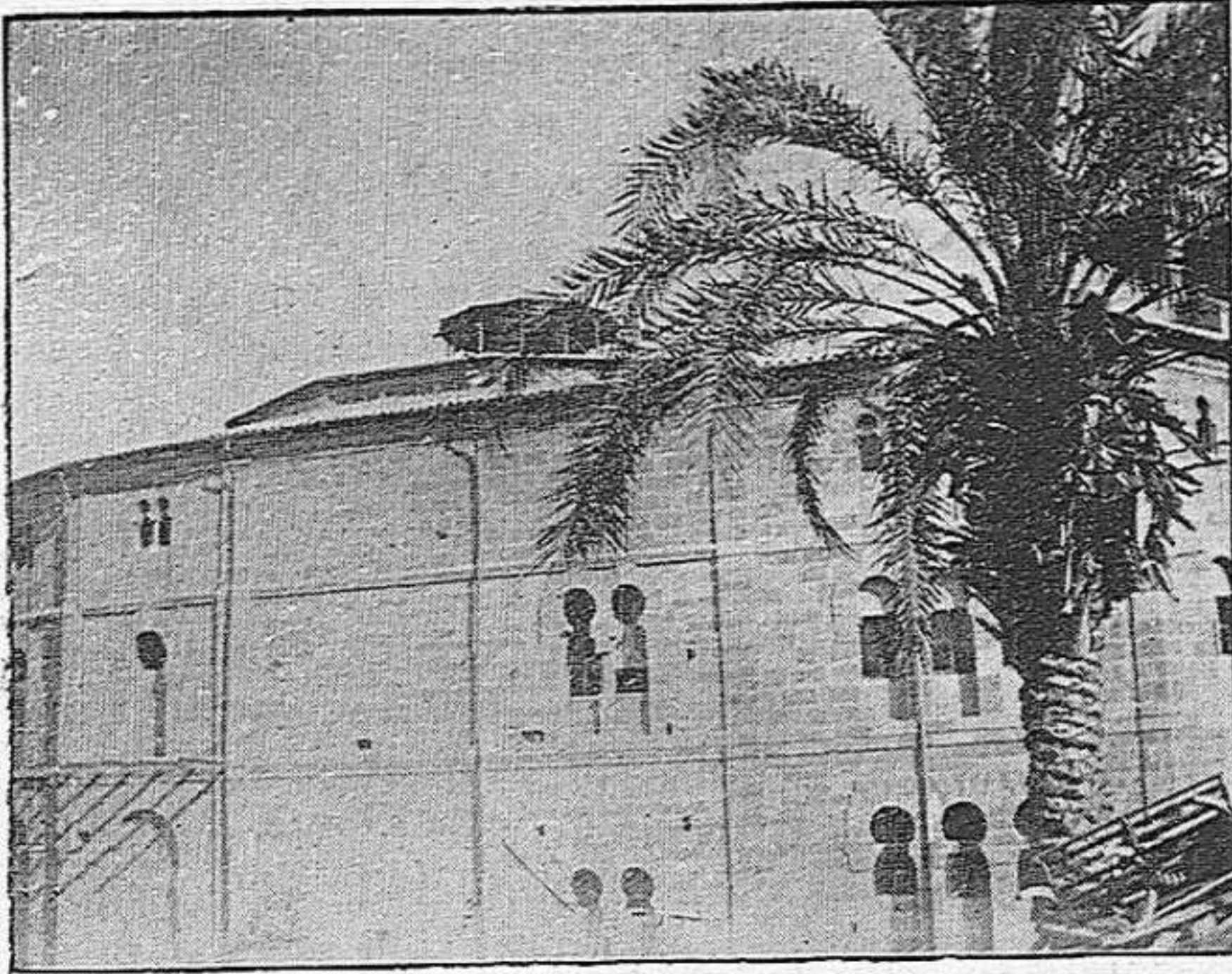
Teatre Líric.—Vista exterior.

de s'edifici, havent estat impossible prende vistes de s' interior a causa de que s' hi estava treballant, com també d'es teló de boca, original d'es nostre amic Miquel Sarmiento.

Durant sa temporada de dèu funcions se representarán *La Bohème*, *Hansel und Gretel* y *Lohengrin*.

Respecte a s' interpretació de sa primera de dites óperes hei ha molta curiositat, perque molts cerquen comparar a la De Roma que la cantá per primera volta a Palma, amb la Grassot qu' es sa qui l' ha de cantar ara en el Líric.

Es nòu teatre reuneix una bona condició per certs espectacles, pues té un gran lloc p'el pú-

Teatre Líric.—Vista exterior.

blic y an els temps d'ara tots cer-
cam gastà pocs dobles y divertir-
nos molt.

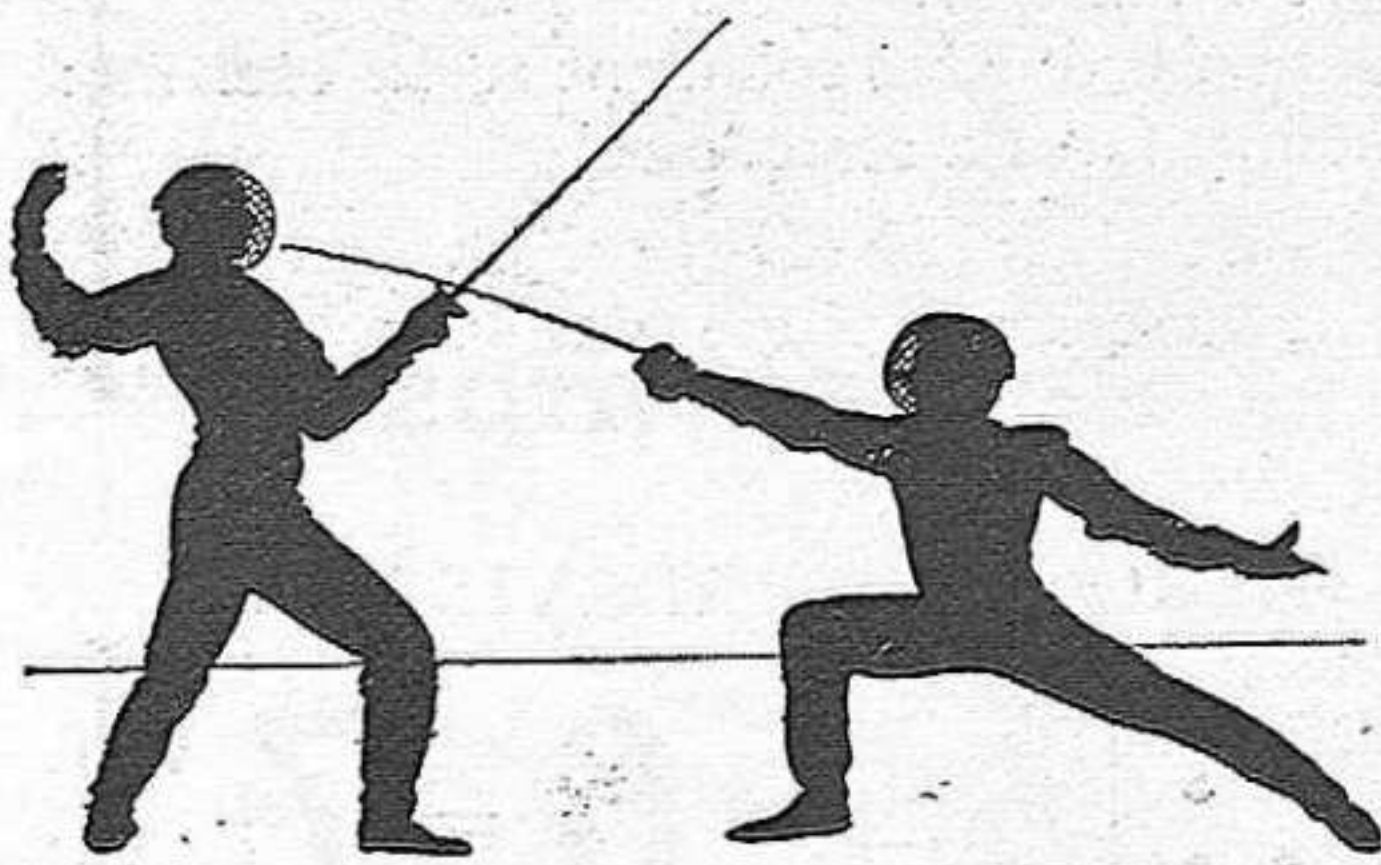
Aquest nou edifici, gran y espa-
cions mos recorda s' antic circo
ahont es públic havia prés tanta
confiansa que pareixia està a ca-
séua; n' hi havia que fins y tot hei
anaven amb sabatilles.

S' antic circo era molt democrá-
tic, molt *campechano*; allá se dever-
tien alegrement demunt el quí arri-
bara tart, se fumava. se cridava,
coretjaven els *couplets* y fins y tot
se parlava amb sos artistes.

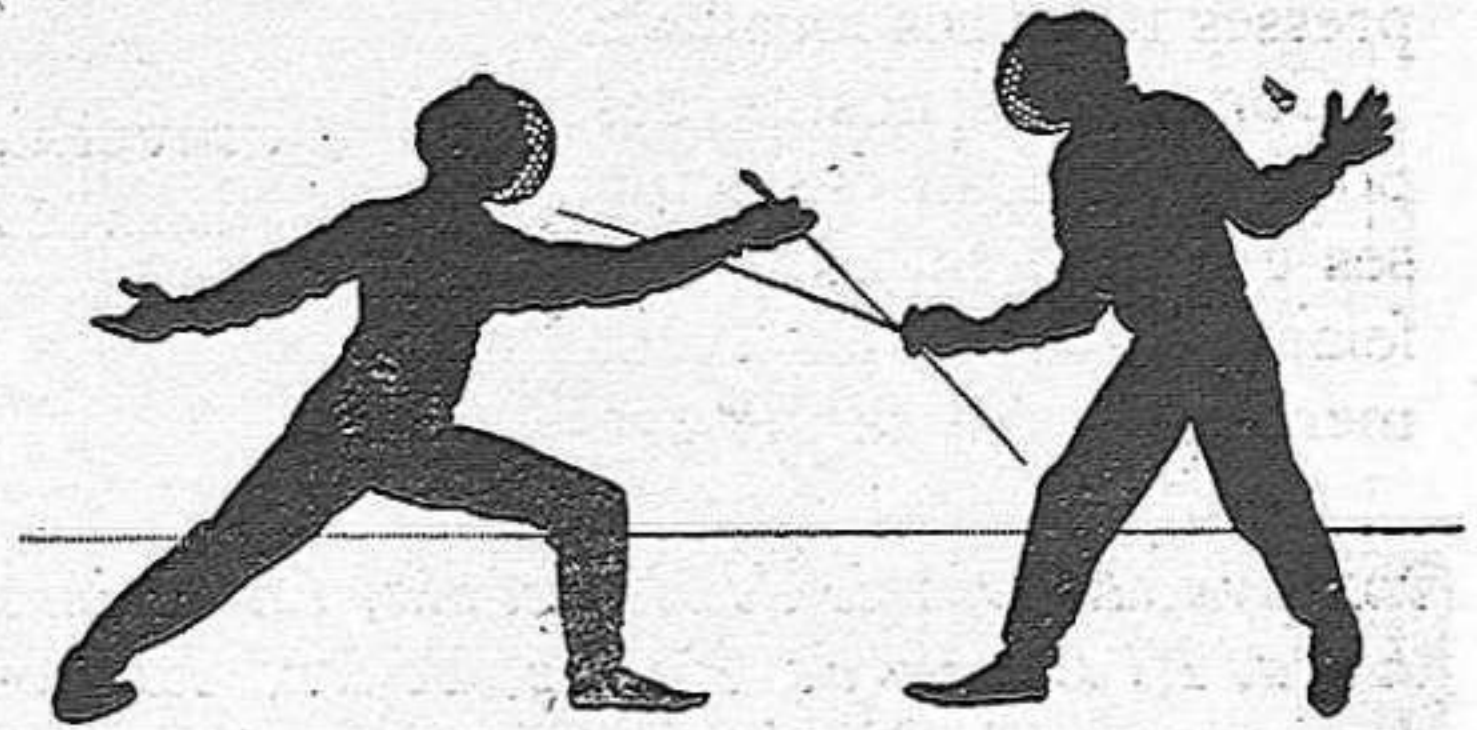
Ara totes aquelles familiaritats
han desaparegut. Veurem com pren
el modo d' esser d' es public d' es
Teatre Liric.—X.

Un assalt d'armes

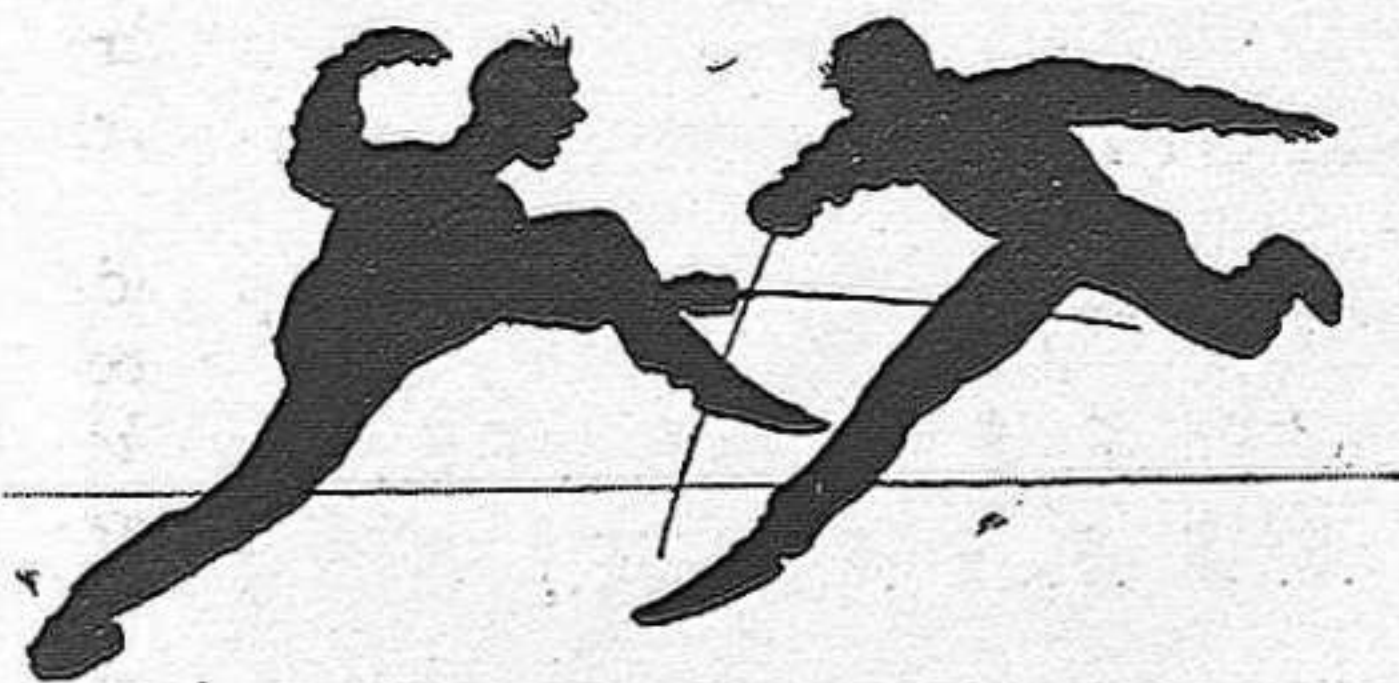
(HISTORIETA MUDA)

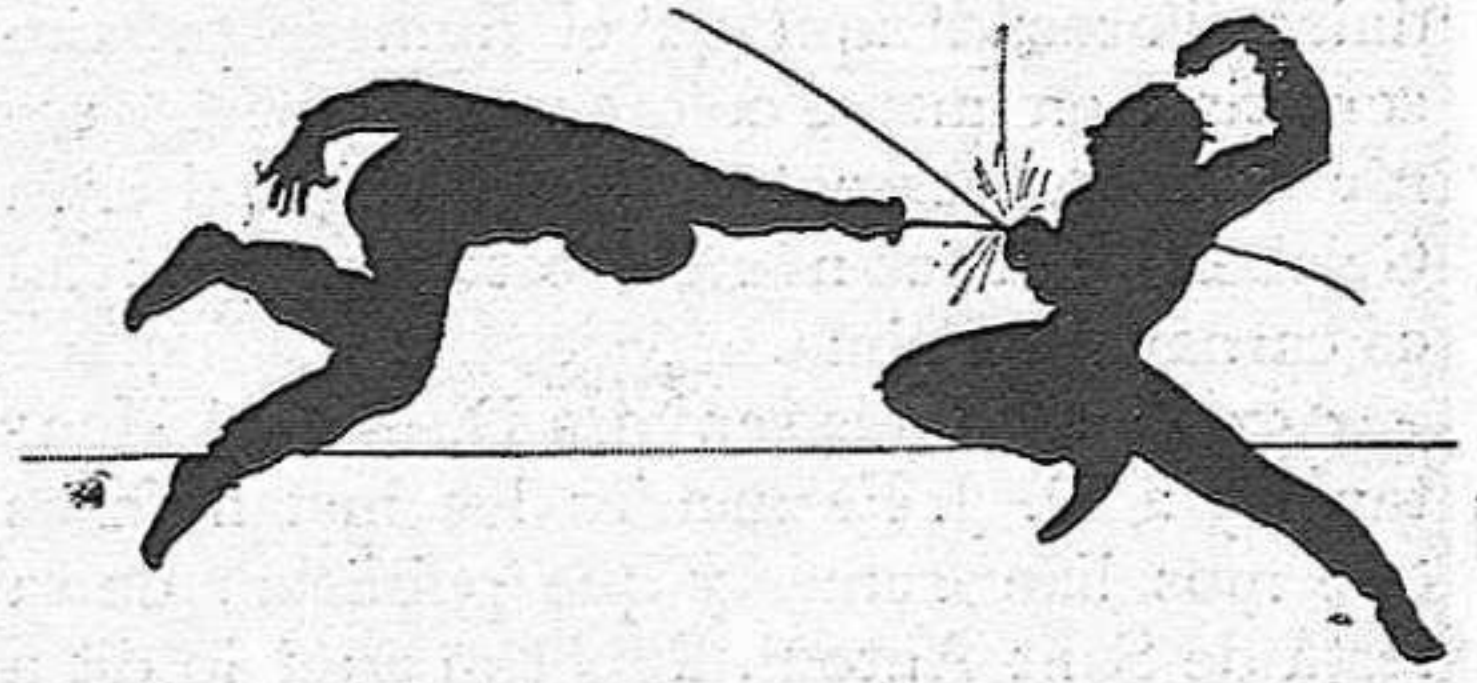
1

2

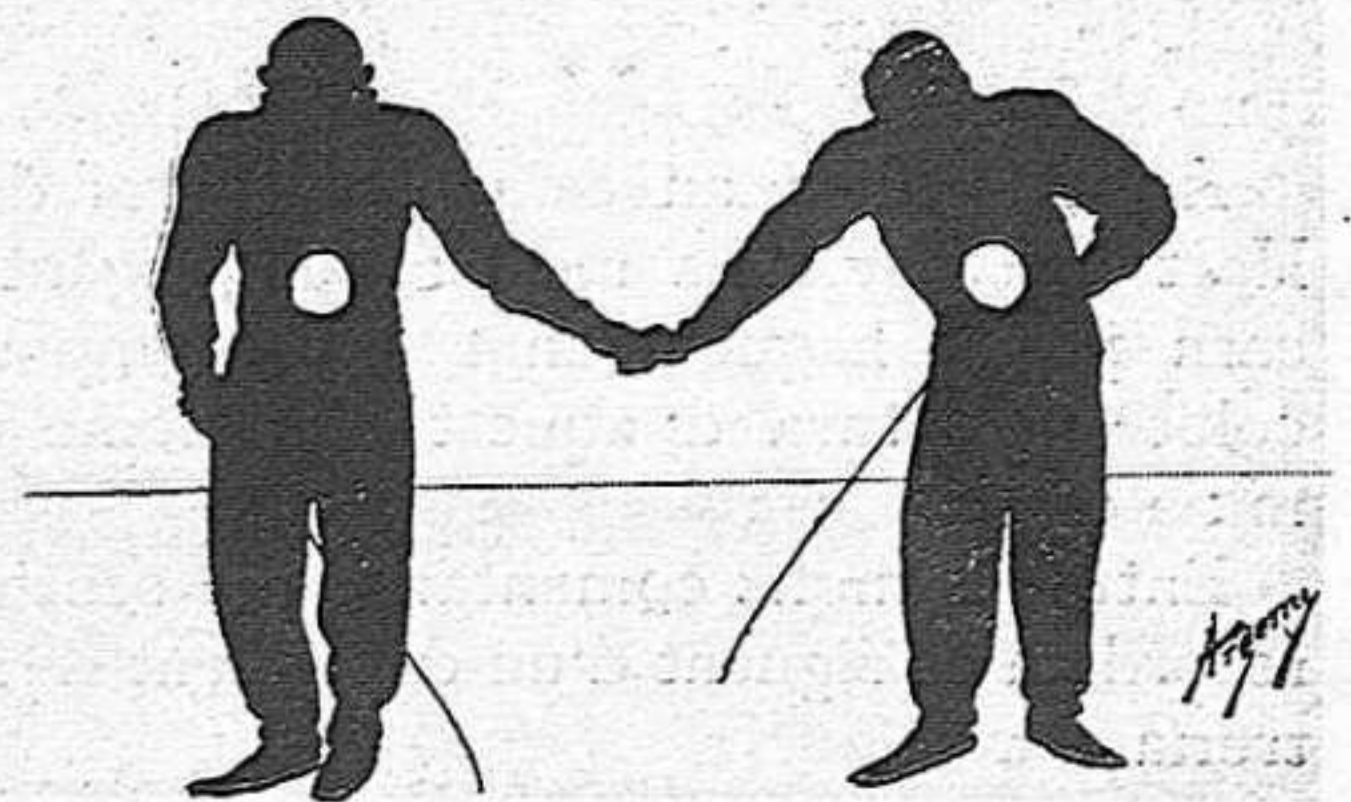
3

4

5

6

Noves

Una costum antiga y ben mallorquina ha renascut a Ciutat per obra y gracia de s'entusiasme de sa gent jove més que de s'initiative d'es veys, que son es qui tenen sa tradició a dins sa ma, com aquell qui diu, però qu'encara els-e queda qualque mica d'humò de sos bons temps.

Parlam de ses típiques flamades qu' en honor d'el gloriós mártir Patró de Palma, se celebraven es vespre abans de sa festa per places y carrês, revoltades de gent divertida qui s'hi arremolinava alegrant sa vetlada amb riayes y cansons qui resonaven en tota sa barriada.

Idò enguany també, enguany també s'èco de sa nit ha repetit es sons de qualque guitarra qui encara guardava sa pols d'antany...

Animades patrulles de jovent recorrien, com temps passat, places y carrês ahont se fés qualq'una de aquestes bulles.

Ses flamades de Sant Sebastiá tornarán revivre gracies a sa gent jove qui p'es foc de defòra demostra es que guarden sos cors, encara més encés.

Reviurá sa nota alegre d'aquesta revetla, plena d'un perfum qui recorda ses passades ilusions d'altre temps.....

**

Agrahim an els periòdics *La Veu de Catalunya, El Diario de Barcelona, La Última Hora, El Diario de Palma, Sóller, El Felanigense* y el *Diario de Ibiza* lo qu'han dit d'aquesta revista.

Els nostros propòsits son sempre introduí millores; d'aquí qu' el número pròxim será tirat en quatre colors y ses cubertes serán tricolors, essent el dibuix original d'en Gelabert. Tot es número estarà dedicat an es carnaval a Palma.

Agrahim an els senyors D. Miquel Muntaner y a D. J. Fernández les instantáneas que mos han remés y que publicam de sa festa de Sant Antoni. Repetim aquí lo dit a s'altre número; acullim totes ses fotografies interessants que mos enviïn.

**

Aquests dies an es cinematograf de s'Hort d'el Rey s'ha mostrat un gegnt de carn y òs, haguent anat a contemplá sa colossal estatura d'aquest bon homo casi mitja ciutat.

Entre els molts comentariis que sentirem recordam es siguent d'un dependent de sasterria.

—Si aquest *homonet* hagués tengut s'ocurrencia de venirse a fê es traje que du a sa nostra botiga, teniem assegurada sa ganancia de tot es mes....

—¡Ca homo!—li respengué en Sebastianet, un practicant de Potecari qui estava devora ell y qui havia sortit per curt de ses quintes,—No es tan gran com me pensava... ¡No mes me passa de devés un metro....!

**

An aquestes columnes darém compte d'els llibres que rebrém.

**

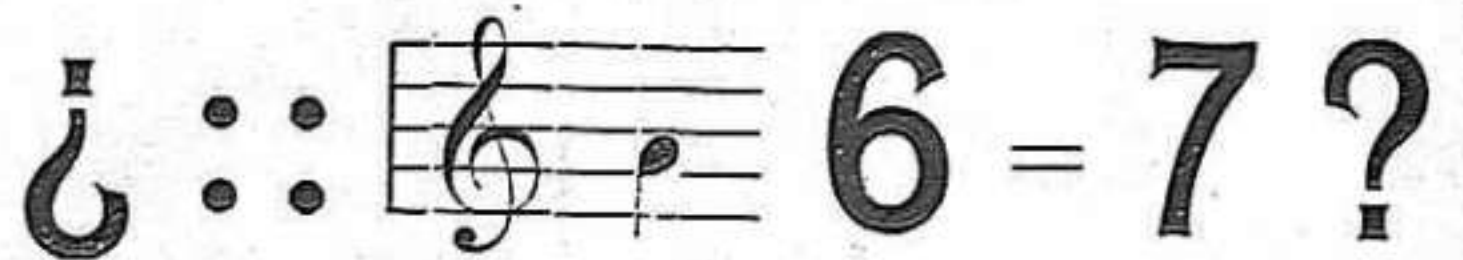
S'assalt d'esgrima y es cotillón qu'es ballá an el *Círculo Mallorquí* el dissapte passat foren notables. El jovent s'hi divertí moltíssim y lo mateix se promet en els balls de máscars qu'han de darse en dita societat que diuen serán brillants.

Además de ses sociedats que regularment donen balls de máscars s'en farán an el *Centro Militar* y se diu que també an es *Teatre Principal*.

Després d'això solament resta esclamá: ¡ballém y forsa a ses cames!

Passatemp

GEROGLIFIC-ENDEVINAYA

J. RAMOP.

FUYTES DE CONSONANTS

A .A..A .A .A.. .A .A..A A.A.

. 'E. .E. E.E.. .E..E. ..E.E..

.E...E .E...E .E.É ..EE..

.I.. . .I.. I.I.I..

' .O.O .O.. .O. .O,, . 'O.

.U .U. U. .U..U . 'U. .U.

J. RAMOP.

Sa solució en es número qui vé.

Solució an es Feroçlífic de dissapte passat: Ma mare m'ha comanat que comprás dos galls y un parey de botes a espera.